DE OOSTPOST.

LETTERKUNDIG, WETENSCHAPPELIJK EN COMMERCIEEL

NIEUWS- EN ADVERTENTIEBLAD.

PRIJS VAN INTEEKENING.

Voor den geheelen jaargang voor Soerabaya ƒ 15.—
Idem franco per post. „ 17.—
Voor den eersten halven jaargang voor „ „ 7.50
Idem franco per post. „ 9.—
De OOSTPOST verschijnt elken *Maandag* en *Donderdag*.

DONDERDAG 26 NOVEMBER.

PRIJS DER ADVERTENTIEN.

De prijs der ADVERTENTIEN is ƒ 2.— voor elke TIEN WOORDEN: behalve het zegel.
Advertentien met groote letter betalen dubbeld.
Iedere herhaling na de twee eerste plaatsingen wordt betaald met de helft van het bedrag der advertentie.

No. 95. VERANTWOORDELIJKE UITGEVERS E. FUHRI & CO, TE SOERABAYA. 1857.

DE SCHOOL VOOR DE ZEEVAARTKUNDE.

Onlangs vestigden wij in dit blad de aandacht op de hier ter stede bestaan hebbende AMBACHTSCHOOL, en ontveinsden daarbij onze verwondering niet over de weinige belangstelling, welke die inrigting had ondervonden, waaraan is toeteschrijven dat dezelve, in oogenschijnlijk bloeijenden staat, plotseling heeft opgehouden te bestaan.

Wij moeten erkennen, destijds, nog onbekend te zijn geweest met de omstandigheid, dat te dezer stede van af 1835 tot 1842 van Regeringswege eene inrigting heeft bestaan, bestemd om jongelingen, behoorende tot de europesche, dan wel daarmede gelijkgestelde bevolking dezer gewesten, door geheel gratis onderwijs, voor de zeevaart te bekwamen, welke nuttige instelling, zonder eenige uitkomsten te hebben opgeleverd, is te niet gegaan.

De school voor de zeevaartkunde dagteekent van den 29sten Junij 1835, wanneer hare oprigting bij Gouvernementsbesluit werd bevolen.

Het onderwijs strekte zich uit tot alle vraagstukken der werkdadige stuurmanskunst, waaronder begrepen werd de verklaring der logarithmen, der voornaamste eigenschappen van de regte en kromme lijnen en van de aardglobe en hare verdeelingen, en het vinden der lengte op zee door middel van tijdmeters, waarbij, voor de leerlingen, die zulks begeerden, nog gevoegd werd het onderwijs in het italiaansch boekhouden.

Dit onderrigt werd gegeven door eenen van Regeringswege bezoldigden Lector, terwijl om tot hetzelve te worden toegelaten, geene betaling hoegenaamd ook, maar alleenlijk het bewijs dat de leerlingen genoegzame bekwaamheid hadden verkregen in de eerste beginselen van het lager onderwijs, werd gevorderd.

Ten gevolge van de liefderijke en vrijgevige beginselen, waarop deze inrigting gevestigd was, had men met grond mogen verwachten dat er zich al dadelijk talrijke aanvragen hadden voorgedaan, om tot het gratis onderwijs te worden toegelaten; doch dit was het geval niet, en het eerste verslag van den Lector, zes maanden na de oprigting der school ingediend, luidde zeer ongunstig.

Destijds was er slechts één leerling, en hadden zich gedurende al dien tijd geene anderen aangemeld.

De lector meende de reden hiervan te moeten zoeken in het ongunstige denkbeeld dat de jongelieden zich vormden om op zee een voortdurend bestaan te vinden, daar de stuurlieden of navigateurs op kustschepen doorgaans van inkomsten verstoken zijn, wanneer zoodanige schepen zonder lading liggen, doch bovenal zocht hij de oorzaken dier weinige belangstelling in de bepaling dat de jongelieden, voor de koopvaardijvaart bestemd, eerst gedurende twee jaren moesten geplaatst worden op de actief dienende vaartuigen der koloniale marine, en daarna gedurende één jaar op het wachtschip te Soerabaija, om van daar de lessen dagelijks te gaan bijwonen.

Laatstgenoemde bezwarende bepaling werd dan ook na verloop van twee jaren ingetrokken, doch ook deze vrijgevigheid leidde niet tot de gewenschte gevolgen, en de school is gedurende den tijd van haar bestaan nimmer drukker bezocht geworden dan door een gemiddeld getal van negen leerlingen, waarvan verreweg het grootste gedeelte, in stede van zich voortdurend aan het bedrijvige zeemansvak toe te wijden, van lieverlede zijn vervallen tot het geliefkoosde plantenleven van levende copieermachines.

En zóó kwijnde de school voor de zeevaartkunde voort tot er in 1842 bij volslagen gebrek aan leerlingen tot hare ontbinding besloten werd, zonder dat zij, gelijk wij hierboven zeiden, eenige de minste uitkomsten had opgeleverd.

Welke waren de oorzaken dier ontbinding? waren het de gebreken der instelling zelve, dan wel andere oorzaken, die, bij de beste inwendige regeling, toch hunne nadeelige werking moesten doen gevoelen? was het wel den tijd om eene zoodanige school opterigten? Moet haar ongelukkig uiteinde voor altijd afschrikken om wederom iets van dien aard te beproeven? Is welligt de geschiedenis der *Marine school* van ongunstigen invloed geweest op de aan den dag gelegde weinige belangstelling in het lot der *ambachtschool?*

Wij zijn door eene welwillende hand in de gelegenheid gesteld geworden om een volledig overzigt te nemen van al hetgene tot de opgehevene school in betrekking staat, en daaruit hebben wij de overtuiging erlangd dat zij, wat hare inwendige inrigting betreft, volkomen aan haar doel zoude hebben beantwoord, maar dat, met het oog op den destijds vervallen staat der kustvaart en den toenmaligen nog zeer verachterden toestand van het lager onderwijs, het als bijna zeker kan worden aangenomen, dat de tijd harer daarstelling niet zeer gelukkig gekozen was.

Er zijn thans vijftien jaren verloopen welke met regt voor alle vakken, waarmede de zeevaartkunde in betrekking staat, jaren van vooruitgang zijn te noemen, sints de bedoelde inrigting is opgeheven; en in die vijftien jaren is de zucht naar vooruitgang welke zich hier en daar ook onder de met europeanen gelijkgestelde bevolking dezer gewesten doet gevoelen, een onzes inziens gelukkig teeken des tijds.

Op de meer verlichten onder onze europesche bevolking, rust de verpligting om die zucht naar vooruitgang, wil zij voor de maatschappij goede vruchten dragen, op eene gepaste wijze te leiden, en te zorgen dat het allengs aanbrekende licht een helder vuur worde, dat weldadige warmte en veerkracht om zich verspreidt. Aan zich zelve overgelaten, ontaardt dat licht zoo gemakkelijk in eene tot verderf eener geregelde maatschappij steeds aanwakkerende vlam, die later niet zoude kunnen gebluscht worden, dan door tevens de vroeger geheerscht hebbende duisternis weder daarstellen.

Wat destijds mislukte, zoude thans welligt met een goed gevolg kunnen worden ondernomen. Vele jongelieden zijn er die het aan de middelen ontbreekt, om hunne opvoeding, ook voor de zeevaart, in Nederland te gaan voltooijen: vele minvermogende ouders zouden zoo gaarne hunne zonen in hun geboorteland zien opleiden tot nuttiger burgers der zamenleving, dan zij dit ooit door machinaal copieerwerk zullen kunnen worden.

Deze bloeijende handelstad mag zich thans reeds verheugen in het bezit van een Marine-établissement, dat te regt eene der schoonste en volledigste inrigtingen van dien aard mag genoemd worden. Moge zij ook eenmaal roem kunnen dragen van de kweekplaats te zijn van eene kundige en ijverige handelsmarine, welke zooveel kan bijdragen tot den bloei der scheepvaart in deze gewesten. Mogt bij de oprigting der door het Gouvernement toegezegde polytechnische of alle kunsten omvattende instelling, ook het onderwijs in de zoo nuttige zeevaartkunst niet uit het oog worden verloren, dan mogen wij ons van die beloofde en met verlangen te gemoet geziene daarstelling, zoo veel te eerder, veel goeds voor de toekomst beloven.

Na de plaatsing van ons artikel BATAVIA EN SOERABAYA in ons laatste nummer, werd ons van eene geachte en geloofwaardige zijde de opmerking gemaakt dat de brakke toestand van het water in de Soerabayasche rivier, sints de voltooijing der waterwerken in deze residentie, veel verbeterd is, als zijnde thans alleenlijk bij springtij, dus twee malen in de maand het rivierwater met zeewater vermengd.

Daar wij, bij de openbaarmaking onzer gedachten over het onderwerp, geene andere bedoeling hadden dan om op bestaande gebreken te wijzen, en dus geenszins om die gebreken te vergrooten, zoo ruimen wij ook volgaarne aan die opmerking eene plaats in.

Namens de redactie,
E. FUHRI.

OFFICIEEL GEDEELTE.

JAVASCHE COURANT

van den 21sten *November* 1857, No. 93.

Civiel Departement.

BENOEMD:

Tot hoofdkommies bij de direktie van financien, de hoofdkommies bij de algemeene rekenkamer P. Landberg Jr.

Tot lid in den raad van justitie te Batavia, mr. C. J. van Haastert, laatst omgaande regter in de vierde afdeeling op Java, thans op wachtgeld.

VERLEEND:

Een tweejarig verlof naar Nederland, wegens ziekte, aan den secretaris der residentie Bezoekie L. W. D. Monod de Froideville.

Schutterijen, enz.

BIJ DE SCHUTTERIJ TE PADANG.

ONTSLAGEN:

Eervol, wegens vertrek, de tweede luitenant J. Nieuwveen.

BENOEMD:

Tot tweeden luitenant, de korporaal J. E. Goldie.

BIJ DE SCHUTTERIJ TE BANDA.

BENOEMD:

Tot tweeden luitenant-adjudant, de tweede luitenant J. C. Gasper.

Tot tweeden luitenant, de adjudant-onderofficier J. H. Herreburgh.

Militair Departement.

BEVORDERD:

Bij het Wapen der Infanterie.

Tot kapiteins, de 1ste luitenants:
A. A. G. Frappier, van het garnizoens-bataillon te Palembang.
D. M. J. Moltzer, van het garnizoens-bataillon ter Sumatra's Westkust,
G. J. Muller, van den plaatselijken staf te Weltevreden en Rijswijk.

Tot 1ste luitenants, de 2de luitenants:
A. F. J. Catoire, van het 9de bataillon.
F. G. M. Engel, van het 4de bataillon.
C. B. E. Versteeg, van het garnizoens-bataillon in de Moluccos.
C. H. J. Gaijmans, van de onderofficiers-school te Meester-Cornelis.
J. J. H. Popta, van het 2de bataillon.

(*Voor het land.*) De Resident van Soerabaya maakt bij deze bekend, dat op Dingsdag den 22sten December aanstaande, des voormiddags ten 9 ure, ten zijnen bureele, eene publieke uitbesteding zal worden gehouden voor den overvoer van:

1460	koijangs	zout	naar	Cheribon.
1180	„	„	„	Tagal.
765	„	„	„	Pekalongan.
4345	„	„	„	Samarang!
900	„	„	„	Indramaijoe.

en zulks op de voorwaarden vermeld in de advertentie van den Directeur der producten en civiele magazijnen, dd. 13 dezer, geinsereerd in de *Javasche Courant* van den 14 daaraanvolgende No. 91.

Gegadigden worden verzocht, hunne inschrijvingsbilletten vóór of uiterlijk op den dag der uitbesteding in te dienen en daarbij in persoon dan wel bij gemagtigden tegenwoordig te zijn.

Bij afwezigheid komen hunne billetten ook in aanmerking, mits de inschrijving perceelsgewijze en volgens de voorwaarden gedaan is.

SOERABAYA, 23 *November* 1857.

De Resident voornoemd,
Bij verhindering,
De Assistent Resident,
MODDERMAN.

(13)

OPROEPING VAN CREDITEUREN.

In de *Javasche Couranten* van 14 en 18 November 1857, no. 91 en 92 worden opgeroepen debiteuren en crediteuren in de navolgende boedels:

Door de Agenten der Samarangsche Weeskamer te Ambarawa: van wijlen den gepensioneerden sergeant A. van den Bergh.

Door de Commissarissen te Batavia: van wijlen den heer J. W. Kramer, officier van gezondheid 3de klasse.

Door de firma Pandel & Stiechaus, van wijlen den heer J. G. Strobel.

Door den heer H. G. Wittenrood, van wijlen H. G. Wittenrood Jr.

Door de heeren J. D. Musquetier, en J. W. F. Klein te Batavia, van wijlen mevrouw de wed. E. S. M. Musquetier, geb. Ellinghuijzen.

Door de mede boedelaanvaarders te Samarang: van wijlen Jacoba Maria Agnes von Haack, weduwe van Abraham François van der Gengten.

Door J. H. L. Kool, wed. Scholten te Probolingo: van wijlen J. K. F. Scholten.

Door den Testamentairen Executeur te Lassem (Rembang): van wijlen Liem Djisiong.

VENDU-DEPARTEMENT.

VERKOOPING.

Op Vrijdag den 27sten November.

Voor de toko van den heer D. D. van Boeckholts in de Chin. kamp.

Op Zaturdag den 28sten November

Voor 's Lands Marine Pakhuizen alhier.

ADVERTENTIEN.

GEBOORTE.

Bevallen van eenen *ZOON*, Mevrouw Scheltema, geboren *Ahrensmann.*

Soerabaya, 25 *November* 1857. (796)

STERFGEVALLEN.

Heden ontvingen wij het treurig berigt van het overlijden van ons jongste dochtertje, Pauline.

H. DE BRUIJN.
M. DE BRUIJN,
geb. *Hamar de la Brethonière.*

Soerabaya, 25 *November* 1857. (794)

Heden overleed mijn geliefde *ZOON*, Arie Willem Joan Coldenhoff, kommies op het Residentie kantoor te *Ternate*, aan de gevolgen van eene rheumatische stofverplaatsing op de hersenen, in den ouderdom van 29 jaren.

Ternate, COLDENHOFF.
5 *November* 1857. (797) *Oud-chirurgijn Majoor.*

VENDUTIE

Op de vendutie van den 1sten December.

Zullen nog voor rekening van wien zulks moge aangaan, verkocht worden plus minus 80 picols GEEL METAAL (*Muntz Metaal*), afkomstig van het alhier ter reede liggende Amerikaansche schip *Yankee Ranger*, kapt. Stohmann, benevens OUD TOUWWERK, LIJNEN en KOPEREN SPIJKERS. (793)

VENDUTIE.

Op den 1sten December 1857, 's morgens om 9 ure zal door den Administrateur van het garnizoen te *Banjoewangie* eene heruitbesteding worden gehouden voor de levering van vivres voor het garnizoen aldaar voor het jaar 1858, waarvan de voorwaarden zijn opgenomen in de *Java Courant* van *den 24sten Junij jl.* N°. 50.

Nadere inlichtingen zijn te bekomen op het bureau van den ondergeteekende en bij den Administrateur van het garnizoen te *Banjoewangie.*

Soerabaya, *De onder-Intendant 2de kl. in de*
9 *November* 1857. *3de Militaire afdeeling op Java,*
(745) Hk. VEMER.

VENDUTIE

Op Woensdag den 2den December e. k.

Voor de toko van MARTENS & CO in de Boomstraat.

Van **Chinesche Zijde** aan stukjes van 12 ellen, **Jaconets, Barège, Balserine, Servetten, Gordijngoed, Franjes, Parasols, Piqué voor Vesten, Kousen, Sokken, Mécanique Cols, Handschoenen, Rij-handschoenen, Nachtbroeken, Kinder-petten, Zijden Linten, Kinderhoedjes, Hardschreeuwende Poppen, Gekleede, Poppen, Waaijers, Blikken Groenten, Hanglampen, Roode Wijn,** op ½ oxhoofden, **Valkenbier, Seltzerwater,** op heele en halve kruiken, vele soorten **Dames Artikelen,** en hetgene verder te voorschijn zal worden gebragt.

Goederen kunnen worden bijgebragt. (788)

Op de Vendutie van 2 *December e. k.* bij Martens & Co zullen worden verkocht:

200 blikken ZWARTE, WITTE en GROENE VERW. (789)

VENDUTIE

Den derden December aanstaande, zal voor het woonhuis des ondergeteekenden, door tusschenkomst van het vendu-kantoor alhier, wegens vertrek, worden verkocht, een ERF met het daarop staande steenen met pannen gedekt WOONHUIS en bijgebouwen, gelegen te *Kedirie*, naast het Residentie huis, bij de verponding geregistreerd onder nummero 98, inmiddels uit de hand te koop, voorts MEUBELAIR, DRANKEN, etc.

(736) S. M. POLAK.

VERTREK VAN STOOMSCHEPEN.

DE STOOMBOOT
KONINGIN DER NEDERLANDEN.

Kapt. E. Lewis.

Vertrekt naar Samarang, Batavia en Singapore op *Vrijdag den 4den December.*

Adres bij

(782) *De Agenten*
FRASER EATON & CO.

HET STOOMSCHIP PALEMBANG,

Kapt. H. J. Roseboom,

Vertrekt *Dingsdag 1sten December a. s.*, naar Batavia via Samarang. Adres bij

Soerabaya, W. CORES DE VRIES.
23 *November* 1857. (787)

VERTREK VAN SCHEPEN.

PASSAGE NAAR NEDERLAND

wordt aangeboden met het Nederlandsche schip **PRINS VAN ORANJE,** Kapt. J. Hensing, hetwelk omstreeks de eerste helft van *December* tot direct vertrek van Pasoeroean zal gereed zijn.

Het schip is van uitmuntende inrigtingen voorzien, voert eenen geëxamineerden scheepsdocter en beveelt zich door een en ander bijzonder aan.

Nadere informatien bij *De Agenten*,
(777) RUYL CRAMER & CO.

VERTREKKENDE PERSONEN.

F. von Hartwig verlaat Java voor korten tijd.
(779)

WORDT GEVRAAGD

Tot het waarnemen der geneeskundige practijk aan boord van een Nederlandsch schip, op deszelfs terug reize naar N e d e r l a n d, een geëxamineerd scheepsdocter, dan wel een repatrierend officier van gezondheid.

Inclinerenden worden verzocht zich te adresseren tot

De Agenten,
(778) RUIJL CRAMER & CO.

WORDT GEVRAAGD:

EEN WOONHUIS in, of in de nabijheid der stad, de huurprijs van *f* 100.— niet te bovengaande.

Adres Lett. Q bij de uitgevers van den *Oostpost.*
(786)

SOERAT KABAR
BAHASA MELAYOE.

Brapa kalie orang minta sama kita orang kaloewarken lagie itoe soerat kabar, dari sebab itoe kita orang maoe kaloewarken lagie moelaie taoon 1858 begimana atoerannja dalem taoon njang soeda; mangka orang orang njang soeka ambil itoe soerat kabar, bolee bilang dan tarook tanda tangannja di *Batavia* sama toewan van Haren Noman & Kolff, dan di *Samarang* sama toewan van Haren Noman Kolff & Co, dan di *Soerabaya* sama

Toewan E. Fuhri & Co.

Harganja njang satenga taoon dengen di kirimken di pos. . . . . *f* 6.— rec.
di Soerabaya . . . . „ 5.— „

Manka itoe oewang harganja moesti di baijar lebee doeloe; kaloe di kirim di pos, soeratja moesti di baijar sama orang njang kirim. (791)

ONTVANGEN.

Versch HOMBURGER WATER en MOLONG of JODIUM WATER in de *Simpangsche Apotheek.* (776)

LEKKERE ZOETEMELKSCHE KAAS en BOTER.

(795) **Gebr. VAN DELDEN.**

BIJ E. FUHRI & CO.

Microscopen, balansen, gewoon en medicinaal gewigt, fraaije staande en **hangklokjes,** loopende acht dagen, **verrekijkers, thermometers, tooverlantaarns, dominospellen, dobbelsteenen, schimmelspellen, étagère-voorwerpen, groen gordijnlinnen** met **spanhaken** en **katrollen, ivoren lunds potlooden, zilveren potloodhouders, enz.** (765)

IJS.

De ondergeteekenden de verwacht wordende lading IJS van de Heeren *Berns* en *Schmidt* overgenomen hebbende, verwittigen zij bij deze de ingezetenen van *Soerabaija*, er bij hen gelegenheid zal zijn tot den 15 November aanstaande, om zich dagelijks te abonneren tegen 10 cents per pond, zullende na den 15 November e. k, geene abonnementen meer worden aangenomen en het IJS buiten abonnement verkocht worden à 20 cents per pond.

Dadelijk na aankomst der lading, welke binnen weinige dagen hier kan zijn, zal tijd en plaats ter afhaling van het IJS worden bekend gemaakt.

(733) **LEDEBOER & CO.**

BORDUURPATRONEN.

(772) Bij E. FUHRI & CO.

JAVA BODE.

De Ondergeteekenden, Mede-Eigenaren van het dagblad *de Java-Bode*, hebben de eer te berigten, dat de Maatschap tot uitgifte van genoemd Blad, op gezamenlijke rekening met den Heer W. Bruining, door opzegging van laatstgemelde, op ultimo December aanstaande ontbonden zijnde, deze onderneming voor hunne rekening op dezelfde wijze zal worden voortgezet ter drukkerij van den Eerst-Ondergeteekende, die even als vroeger met de Administratie van het blad zal blijven belast.

H. H. Inteekenaren op *de Java-Bode*, die geneigd zijn met hun abonnement voor het eerste halfjaar 1858 voort te gaan, worden beleefd verzocht, hiervan zoo spoedig mogelijk aan den Eerst-Ondergeteekende kennis te geven, en hem de gelden daarvoor *Franco* toe te zenden, opdat de Uitgevers in staat gesteld mogen worden, de oplage bij tijds te regelen.

PRIJS VOOR HET EERSTE HALFJAAR.

voor Batavia.	*f* 12,50
„ Java.	„ 15.—
„ de Buitenbezittingen.	„ 17,50
„ Nederland.	„ 22,50

Batavia, **H. M. VAN DORP.** (774)
14 *November* 1857. **VAN HAREN NOMAN & KOLFF.**

De Inteekening en storting voor dit Blad kan ook geschieden bij V. H. Noman Kolff & Co te Samarang en E. Fuhri & Co te Soerabaya.

BOEKHANDEL
VAN
E. FUHRI & CO.

Du Moncel. Exposé des applications de l'électricité. 3 vol.

L'Abbé Moigno. Traité de télégraphie électrique. Avec atlas.

Miège et *Ungérer.* Vade-mecum de télégraphie électrique à l'usage des employés du télégraphe.

J. H. van der Palm. Bijbel voor de jeugd. 3 dln. met platen, In prachtband verguld op snede.

J. F. W. Johnston. De scheikunde in het dagelijksch leven.

Mr. C. A. de Jongh. Burgerlijk wetboek van Nederl. Indië.

Mr. S. J. Cohen. De Indische vraagbaak. (763)

IJS

Geprepareerd Vruchten-, Vanille en andere soorten, worden dagelijks door den ondergeteekende vervaardigd.

Bij abonnement is dit verkrijgbaar ad 30 duiten per glaasje, en wordt des verkiezende binnen de stad aan huis bezorgd; buiten abonnement is de prijs 60 duiten per glaasje.

(784) F. SCHMID.

SOERABAYA, den 26sten November 1857.

BATAVIA. — Van Anjer vernemen wij nog, onder dagteekening van 20 November, het volgende omtrent het aldaar ter reede liggend Amerikaansch vaartuig, waarvan wij in ons vorig nommer spraken.

Onder de oproerige Chinezen bevinden zich verscheiden gelukzoekers, die het Engelsch even goed magtig zijn als hunne moedertaal. Wanneer men hun vraagt, of zij klagten hebben, antwoorden zij van neen en bekennen, dat het eten, drinken en de behandeling zeer goed zijn, doch verzwijgen hardnekkig de reden, waarom zij oproer gemaakt hebben.

Zij zijn voornemens het schip, zoodra het weder in volle zee is, in brand te steken, iets dat zij trouwens reeds eenmaal op hunne reis van China naar hier beproefd hebben, doch welke poging, ten gevolge der aan boord heerschende waakzaamheid en goede orde, in haar begin gestuit werd.

Hun besluit, om op leven en dood te vechten, schijnt onherroepelijk, hebbende zij zich gisteren het grootste gedeelte hunner staarten laten afsnijden.

Vier en twintig der belhamels zitten op het dek in de boeijen, terwijl de overigen tusschendeks geconsigneerd en de luiken met ijzeren staven zijn afgesloten.

De gezagvoerder ligt aan den wal, ten huize van den te Anjer aanwezigen officier van gezondheid, vrij ernstig ongesteld en ook aan boord lijden zeven man der equipaadje aan dysenterie en diarrhoea. Men kan zich dus gemakkelijk den droevigen toestand, waarin de officieren en het scheepsvolk verkeeren, voorstellen. Zij zijn steeds in eene gespannen houding en twee matrozen houden, met blanke sabels in de vuist, dag en nacht de wacht.

Zoodra zijne gezondheid het toelaat en zijne equipaadje versterking heeft ontvangen, is de gezagvoerder voornemens zijne reis te vervolgen.

(*Java Bode.*)

BANJOEWANGIE. — Kruisende in straat Lombok met bestemming naar Sydney, ontdekte de gezagvoerder Bakker van de Nederlandsche bark *Cornelis Wernard Eduard*, den 30sten October ll. eene omgeslagene praauw, op welker kiel zich zeven personen bevonden.

Na veel moeite en inspanning gelukte het de schipbreukelingen aan boord op te nemen.

Volgens hunne verklaring waren zij voor eenigen tijd geleden van de dessa Boeitan onder Karang Assam (Bali) naar Salaparang (Lombok) ten handel gevaren.

Naar Bali terugkeerende, was hun vaartuig in den ochtend van den 30sten October in straat Lombok, door hevigen wind en hooge zeeën, omgeslagen.

Van eene zich voordoende gelegenheid, is door het bestuur te Banjoewangie, alwaar de geredden, na aan boord door den gezagvoerder Bakker goed verzorgd te zijn, waren aan wal gebragt, gebruik gemaakt om de schipbreukelingen, waarvan vijf op Bali en twee op Lombok te huis behooren, naar hunne woonplaatsen terug te voeren.

PATJITAN. — Zware regens, in het begin dezer maand gevallen, hebben het gevolg gehad, dat de rivieren in de districten Pangool en Larrak buiten derzelver oevers zijn getreden. Een gedeelte der vlakte in het district Pangool stond korten tijd onder water, waardoor 20 bouws met aardvruchten zijn vernield. Eene aardstorting nabij de dessa Ngrambingan beschadigde vijf huizen en deed 10 hamats padie verloren gaan.

De wegen en bruggen, vooral in het district Pangool, zijn belangrijk beschadigd.

(*Jav. Cour.*)

ENGELAND.

— De inteekeningen voor de lijders bij den opstand in Britsch Indie gaan steeds voort en getuigen van de algemeene deelneming in het hbetreurenswaardig lot dier ongelukkigen. — De inteekeningslijsten vertoonen ettelijke aanzienlijke bijdragen zoo van ambtenaren als van bijzondere personen. De keizer der Franschen en de Douairière lady Forbes hebben elk duizend pond sterling gegeven. — Door bemiddeling van de *Agra and united service Bank* is dan ook weder per deze laatste mail eene remise naar Indie gezonden van 80,000 ropijen.

— Een onzer geneeskundige tijdschriften begroot het getal vergiftigingen, dat in de jongste zes jaren, alleen in Engeland, heeft plaats gehad, op niet minder dan 3,218, waarvan 1700 mannen en 1518 vrouwen de slagtoffers waren. De vergiften, waarvan men zich het meest bediende, waren: laudanum, strychnine, acidum oxalicum en etherische olie van bittere amandelen, om het daarin vervatte acidum cyantrydricum.

— De *Bengal Hurkaru* meldt van eenen Dr. Honigberger, die de ontdekker zoude zijn van een onfeilbaar middel tegen de cholera. Het tegengif, *quassite*, wordt door een lancet in het ligchaam gebragt en wordt gezegd in zeer korten tijd het bloed in den meest wenschelijken staat van gezondheid te herstellen. — Het Gouvernement heeft eene geneeskundige commissie benoemd ten einde de waarde van het middel te onderzoeken. — Indien het is wat het belooft te zijn, is D. Honigberger zonder twijfel een van de grootste weldoeners des menschdoms.

FRANKRIJK.

Onze officiele dagbladen zijn uitgenoodigd, om met meer warmte te spreken over den ongelukkigen toestand der Engelschen in Oost Indie. De regering zal van hare deelneming in de gebeurtenissen aldaar doen blijken, door het uitgeven van eene kaart van Indie, als gratis bijvoegsel tot den *Moniteur*.

— Het half-officiele blad, de *Patrie*, bevat een artikel over de bijeenkomst te Stutgart. Het begint met het onderscheid aan te toonen tusschen de bijeenkomst van Tilsitt en die van Stutgart. Te Stutgart zijn de gebeurtenissen niet dezelfde en de hoofdpersonen evenmin. Tilsitt was het hoofdkwartier van een overwinnend leger; Napoleon I was daar als overwinnaar. Hij had het verbond met Alexander noodig, om de wereld te dwingen zijne souvereiniteit te erkennen. Thans, nu de erfgenamen dier Keizers elkander te Stutgart ontmoeten, is de vrede gesloten, het tractaat van Parijs geteekend en het verdrag van Parijs is niet als dat van Tilzitt, het tractaat der overheersching van de wereld; het heeft een gansch ander karakter, het is de waarborg der regten van allen en van het evenwigt in Europa. Het karakter der vorsten en hunne wederzijdsche gesteldheid moet tot de laatste vrees doen verdwijnen; beide dingen naar den naam van Vredestichters.

Niettegenstaande dit betoog van de *Patrie*, is men echter niet algemeen overtuigd, dat er te Stutgart niets zal verhandeld worden, dat Oostenrijk zou kunnen verontrusten. Zelfs laat de *Patrie* doorschemeren, dat de Italiaansche kwestie zal besproken worden, en zij wendt voor, dat het kabinet van Weenen zich moet gelukwenschen dat dit plaats heeft in de raadsvergaderingen van Europa, in stede van bij revolutionnaire bewegingen. De *Patrie* schijnt wel wat gewaagd met te zeggen, dat de zamenkomst te Stutgart Engeland geenzins ontrust. Het geheele artikel heeft de bepaalde strekking om de verontruste gemoederen tot bedaren te brengen.

— De laatst overgeblevene geneeskundige van Napoleon I, de geneesheer Jouan, is te Parijs in drie en tachtigjarigen onderdom overleden. Tot in zijne laatste oogenblikken behield hij eene waarlijk bewonderenswaardige helderheid van denkbeelden en herinneringen; hij werd op het slagveld van Eylau door den keizer met het ridderkruis begiftigd, en is den keizer tot zelfs onder de muren van Moskau gevolgd.

— De heer Etienne Quatremère, lid van de *Académie des inscriptions et belles lettres*, is heden morgen plotseling overleden. De dood verraste den beroemde geleerde bij het aankleeden.

— In het kamp van Châlons hebben de Zouaven eene voorstelling gegeven, die door haar fantastisch karakter een eigenaardigen uitslag had. Het gold eene Arabische bruiloft; een Zouave, gekleed op de wijze der Moorsche vrouwen, stelde de bruid voor, een vierkante uitgestrektheid aan de hoeken en in het midden door groote bivouacvuren verlicht, stelde het tooneel daar, eene Arabische tent, waarom Beduinen in hunne witte burnous gelegerd waren, was de decoratie. De voorstelling was zoo juist, het geheel zoo eigenaardig, dat de toeschouwers zich in eene Arabische streek verplaatst waanden. Z. M. de Keizer heeft met zijn gevolg, de voorstelling bijgewoond. Toen de keizer vertrok, op het einde van de bruiloft, schoten al de Beduinen toe, grepen lantarens en openden den optogt, ruiters en soldaten begeleidden den keizer naar zijn kwartier. Deze onverwachte ontknooping wekte eene buitengewone verbazing en geestdrift, en het feest werd op eene behoorlijke wijze besloten.

— Den 15den September is de schroef-stoomboot *Solo*, met den opperbevelhebber der scheepsafdeeling in de Lavant aan boord, naar den Pyraeus vertrokken.

HET EILAND MAURITIUS.

(*Vervolg en slot.*)

Sedert de afschaffing der slavernij wordt in de behoefte van arbeiders op de plantagiën voorzien door den aanvoer van émigranten van de kust van *Malabar*, van *Madras*, alsmede van *Calcutta* en *Bombay*. Zij worden, op Mauritius aangekomen, onder eenen beschermer (Protecteur) gesteld, welke eene bezoldiging van P. St. 800 geniet, en voor hen de noodige zorg draagt; alle nieuwe émigranten worden in het depôt opgenomen, en moet de beschermer voor hen die geen werk kunnen vinden, zulks trachten te bekomen.

Voor elk engagement van eenen nieuwen émigrant van 14 jaren en daarboven wordt een taxe betaald voor het

eerste jaar	20	shillings
voor het tweede jaar en de volgende jaren met dezelfde gebruiken	10	d°.
voor minder dan een jaar en niet minder dan 6 maanden	2	d°. per maand
En voor minder dan 6 maanden . . .	3	d°. per maand

Voor émigranten van 10 jaren en beneden 14 jaren, wordt de helft van bovengemelde belastingen (taux) betaald.

Elk nieuwe émigrant in staat om te werken, die niet krachtens een schriftelijk engagement gebruikt wordt om tegen loon te werken, en die niet ontslagen is uit de dienst waarin hij zich bevindt, moet eene maandelijksche taxe van 4 shillings betalen, indien hij 14 jaren en daarboven is, of van 2 shillings indien hij 10 jaren oud is, en nog geen 14 jaren bereikt heeft.

De uitdrukking nieuwe émigranten is van toepassing op alle mannelijke Indische landbouwers, die in de kolonie gekomen zijn sedert de uitvaardiging der koninklijke ordonnancie van 15 Januarij 1842, of die voortaan daarin zullen komen, en voor de invoering van welken door het gouvernement eene premie, of de overtogt betaald is, of nog zal betaald worden, en die nog geen vijf volle jaren industrieel verblijf in de kolonie hebben gehad, terwijl de uitdrukking oude émigranten van toepassing is op alle mannelijke indische landbouwers, die voor de promulgatie van bovengemelde ordonnantie geëmigreerd zijn en voor welken van wege het gouvernement geene uitgaven gedaan

zijn, of die hun industrieel verblijf voltallig hebben of nog zullen maken.

De Gouverneur bepaalt jaarlijks het getal der émigranten, welke binnen de kolonie zullen worden gevoerd, en hoeveel daarvan, door hen die er behoefte aan hebben, bij aankomst kunnen geëngageerd of in dienst genomen worden.

Het getal van émigranten, waarop elk gebruiker regt heeft, wordt berekend, indien de laatste een suikerplanter is, naar de gemiddelde hoeveelheid suiker van deszelfs établissement, gedurende de drie laatst voorgaande jaren uitgevoerd; en indien de gebruiker een ander dan een planter is, naar het getal landbouwers of dienstboden in deszelfs dienst.

Degenen, die meer émigranten in dienst wenscht te nemen, dan waarop hij regt heeft, moet behalve al de zegelregten en andere te heffen belastingen op het engageren van émigranten, 1 P. St. betalen, voor elken émigrant boven het getal waarop hij regt heeft.

Deze gelden worden gebezigd voor de invoering van meerdere émigranten boven het getal dat jaarlijks bij het budget bepaald wordt.

Geen nieuw émigrant, sedert den 1 Mei 1847, binnen de kolonie gekomen, heeft aanspraak op vrijen overtogt naar Indië terug, indien hij geene 5 volle jaren industrieel verblijf heeft gehad.

Het industrieel verblijf hierbovengemeld bestaat in een verblijf van vijf jaren in de kolonie, onder schriftelijke verbindtenissen om voor loonen te werken, en een zoodanig werk ten uitvoer te brengen, of bij gebreken daarvan, tegen betaling eener maandelijksche taxe, gelijk hierboven vermeld is, gedurende den geheelen tijd van gezegde 5 jaren, die de émigrant niet alzoo in dienst is geweest.

Van geen émigrant mag het bewijs van zijn industrieel verblijf voor meer dan drie jaren, vroeger dan het oogenblik, waarop van gezegd verblijf de vraag is, gevorderd worden.

Elk nieuw émigrant is verpligt voor en aleer eene pas voor zijn vertrek uit de kolonie te bekomen, om de taxe voor het getal maanden, dat hem mogt ontbreken tot voltalligmaking van den tijd van zijn industrieel verblijf, te betalen, tegen een pond sterling per jaar.

Zij die nieuwe émigranten huisvesten of toelaten bij hen te verblijven, zijn verantwoordelijk voor het bedrag der maandelijksche taxes door dezelven verschuldigd, vóór of gedurende hun verblijf ter plaatse; terwijl zij daarenboven nog verbeuren, eene boete 1 P. St. niet te bovengaande.

Elk émigrant, die in gebreke blijft, om na de voleindiging van zijn industrieel verblijf, binnen den tijd van een maand, voor den Protecteur der émigranten te verschijnen ten einde als oud émigrant geregistreerd te worden, ontvangt het bewijs (ticket) van oud émigrant niet, dan tegen betaling van vier shilling aan gemelden beambte.

Elk nieuw émigrant, die, om voldoende redenen zijn ontslag verkregen heeft van zijn industrieel verblijf, zoo als ziekte, enz. moet als ontslagene op het bureau van den Protecteur geregistreerd worden, welk ontslag op den rug van zijn ticket door dien beambte gecertificeerd wordt.

Elke émigrant, die zich zonder verlof of zonder wettige redenen van zijn werk verwijdert, verliest alle regt op zijn loon en zijne ration gedurende zijne ongeoorloofde afwezendheid, en betaalt, bovendien aan zijnen gebruiker voor elken dag zijner afwezenheid een half penny voor elken shilling van zijn maandelijksch loon, indien hij aan geene andere straf onderworpen wordt.

Op de suikerplantagiën, waarop zich een groot aantal émigranten bevindt, genieten dezelven eene goede behandeling; zij wonen in cases, waarvan sommigen als kazernen van steen gebouwd; behalven hun loon, van 1 tot 3½ Spaansche mat ook wel 5 £. — 's maands hebben zij de kost en geneeskundige behandeling.

Van en met 1834 tot en met 1842 zijn er op Mauritius aangekomen 25,014 émigranten en 1014 vrouwen, en van en met het jaar 1843 tot en met het jaar 1852, 101,218 mannen en 19,351 vrouwen.

Op den 1e Januarij 1853 waren er 80,727 mannen en 19,478 vrouwen.

De aanvoer is zeer ongelijk, de grootste was in 1843. Alstoen bedroeg het getal mannen 30,218. en der vrouwen 4307. De andere jaren van 2 tot 18 duizend 's jaars, wat de mannen aangaat; en wat de vrouwen betreft, somtijds eenige honderd 's jaars en dan weder bijna geene of wel van 1000 tot ruim 4000 's jaars.

De aanvoer gedurende laatst gemeld tijdvak van negen jaren (1848—1852). was; van *Calcutta* . . 62,291 m. 10,408 vr.
„ *Madras* . . 24,438 „ 8,998 „
„ *Bombay* . . . 7,223 „ 1,106 „
bij deze getallen zijn de kinderen van 14 jaren en daarbeneden niet gerekend.

Gedurende gemelde negen jaren zijn jaarlijks émigranten van Calcutta aangebragt, doch van Madras *niet* in 1845 tot en met 1849, en van Bombay *niet* in 1845 tot en met 1851.

Door tusschenkomst van de kamer van landbouw, wil men van het gouvernement te Londen trachten te verkrijgen, dat de tijd van dienstbaarheid verlengd worde tot vijf jaren, en dat aan de landeigenaren worde toegestaan, om de émigranten van de kust van Afrika, instede van uit Azia te doen komen.

Er bestaat te Port-Louis eene kamer van koophandel, en eene kamer van landbouw; deze laatste vertegenwoordigt sedert December 1853, 30 leden, de societeit of maatschappij van landbouw van Mauritius (société d'agriculture de Maurice), welke maatschappij uit planters bestaat, en ten doel heeft de bevordering van den landbouw, uitbreiding en volmaking van denzelven. Men betaalt eene jaarlijksche contributie van zes piasters.

Te Port-Louis is eene uitmuntende gelegenheid voor de herstelling van schepen, welke zeeschaden hebben geleden. Men heeft daar twee patent-slips in werking, waarvan de grootste met stoomvermogen, welke schepen van de kleinste afmetingen tot die van 1500 à 2000 ton (register) kan op de slip nemen. Er zijn bovendien verscheidene pontons, welke dagelijks voor de reparatie van schepen uit alle havens worden gebezigd. Er wordt druk gewerkt aan een droog dok, hetwelk nu wel gereed zal wezen. Men kan te Port-Louis op de scheepswerven alle scheepsbenoodigdheden en het noodige werkvolk bekomen. Voortdurend heerscht aldaar de grootste bedrijvigheid door de vele schepen, welke dagelijks uit alle oorden der wereld aankomen wegens zeeschaden, dan wel om suiker te halen; deze laatsten uit Engeland, Frankrijk, Amerika en Australië.

De Redactie.

GEBOORTEN, HUWELIJKEN EN STERFGEVALLEN.

Bevallen:

A. P. Trosée, geb. Gertner, D. Rembang 28 Oct.— E. J. Pillard, geb. van der Star, D. Banjoemaas 21 Oct.— C. Raaijmakers, geb. de Grave, Z. Soerabaya 6 Nov.— J. A. Doijer, geb. Vrijdag, Z. Batavia 14 Nov.— Jonkvr. van Nispen, geb. Baronesse van Lawick van Pabst, D. Madioen 8 Nov.— De echtgenoote van L. Gronovius, Z. Bidara Tjina, 16 Nov.— J. E. Bijl de Vroe, geb. Croes, Z. Batavia 17 Nov.— L. F. Busselaar, geb. Trompheller, D. Samarang 13 Nov.

Gehuwd:

J. N. ter Braak met M. L. S. Mentel, Pasoeroean 28 Oct.— H. C. Kal met J. Young, Batavia 4 Nov.— S. L. van der Meulen met G. J. W. C. Loman, Batavia 12 Nov.— L. J. F. B. Hamers, kapt. der inf. met E. S. von Gimborn, Emmerik 11 Nov.

Overleden:

H. G. Wittenrood 22 j. 22 Oct.— J. W. Kramer off. van gez. 3de kl. Batavia 9 Nov.— A. van den Bergh, Ambarawa 22 Oct.— J. G. Strobel, Batavia.— De wed. A. F. van der Geugten, geb. von Haeck, Samarang.— J. K. F. Scholten, Probolingo.— De wed. E. S. M. Musquetier, geb. Ellinghuijsen 50 j. Batavia 5 Nov.— J. M. C. Beth 2 j. Batavia 12 Nov.— F. L. L. Bohl 3 j. Samarang 14 Nov.— H. D. Teengs 8 m. Soerabaya 19 Nov.

VERTREKKENDE PERSONEN.

Mr. F. A. Loudon. — J. L. Bringolo. — M. van Duivenvoorden.

Vertrokken Passagiers.

Met de Ned. Ind. schoener *Attaief*, Z. M. troepen en bannelingen.

SCHEPEN LIGGENDE TER REEDE.

Z. M. wachtschip Batavia; het stoomschip Suriname, de schoenerbrik Saparoea; de stoomschepen Samarang, Admiraal van Kinsbergen en Madura; de Gouv. stoomsleper Kapitein van Os; de schepen Yankee Ranger, Alfulck, Equator, Arij Scheffer, Louisa Maria en Ernst Willem; de barken Fatal Maän, Saijan Maskoor, Goansien, Generaal de Steurs, Senior, Stad Zierikzee, Fathal Kair, Machmoedie, Aldebaran, Baltimore, Carin Cecilia, Fathool Barie en Nederland; de brikken Salim en L'Espérance; de schoeners Virgo, Egmond, Kiem Ingsoen, Hoseeng, Pinang, Ataif, Hing Thaij, Bella en Venus; de kotter Riengit.

PASOEROEAN.

AANGEKOMEN.

16 Nov. De Ned. Ind. kotter *Paulina*, gezagv. Latip, van Banjoewangie via Panaroekan.

19 Nov. De Ned. Ind. schoener *Carolina*, gezagv. Pa Noor, van Soerabaya.

VERTROKKEN.

16 Nov. Het Ned. schip *President Plate*, gezagv. C. C. Hansen, naar Soerabaya.

17 Nov. De Ned. Ind. kotter *Paulina*, gezagv. Latip, naar Soerabaya.

Uitvoer te Pasoeroean van den 15den tot en met den 21sten November 1857.

Naar Soerabaya met het Ned. schip *President Plate*, gezagv. C. C. Hansen.

3020 picols gouv. koffij, $9452^{97}/_{100}$ picols partic. suiker.

Aan- en Uitvoer te Soerabaya van den 22sten tot en met den 25sten November 1857.

AANVOER.

Van Balie per de Ned. Ind. schoener *Venus*, gezagv. Kerto, agenten McMillan Marten & Co.

$333^{78}/_{100}$ picols rijst, $18^{80}/_{100}$ picols ketan rijst, $30^{16}/_{100}$ picols klapper olie, 12 stuks koehuiden, McMillan Marten & Co.

Van Batavia per het Fransche schip *Alice et Helêne*, gez. Dulaurier, agenten Van Eck & Co.

828 kisten en vaten wijn, 200 kistjes brandewijn, 246 kisten provisien, 78 kisten provisien en dranken, 75 kisten manufacturen en kleeding stukken, 4 kisten olie, 12 kisten en balen kurken, 4 collies koopmanschappen, Van Eck & Co; 10 kisten provisien, van Leeuwen & Co.

Van Batavia per het Ned. schip *Zeemeeuw*, gezagv. Kaijser, agenten Ruyl Cramer & Co.

110 collies diversen, manufacturen, 1 kist monsters, Ruyl Cramer & Co; 1 kist zilverwerk, B. J. Van Eck & Co; 215 kisten manufacturen, 1 kist hemden, 1 pak monsters, 6 vaten zwavel, P. Kervel & Co; 10 kisten manufacturen, van Leeuwen & Co; 9 kisten manufacturen, 2 kisten ijzer-waren, Mathieu & Co; 279 balen en kisten manufacturen, 20 kisten papier, 2 kisten brandspuiten, 2 kisten diversen, 100 vaatjes koperen specie, N. H. M.; 100 vaten bier, Order.

UITVOER.

Naar Palembang per de Ned. Ind. bark *Tiangthaij*, gezagv. Liem Goanling.

5 picols amb. hout, 1½ picol masoeij basten, 6 katjes foelie en kleinigheden, Abdul Rachman.

Naar Nederland per het Ned. schip *Jacqueline en Elize*, gezagv. B. Sikkens.

$3602^{78}/_{100}$ picols suiker, 1850 picols koffij, 60 picols rotting, N. H. M.; 2 vaten vleesch, 2 vaatjes boter, Ledeboer & Co.

Naar Nederland per het Ned. schip *Princes Amelia*, gezagv. W. Groeneveld.

$2137^{47}/_{100}$ picols suiker, 10 picols rotting, 100 stuks runderhuiden, N. H. M.

Naar Nederland per het Ned. schip *Henricus Gerardus*, gezagv. K. Latjes.

$5000^{07}/_{100}$ picols suiker, 2370 picols koffij, 75 picols rotting, N. H. M.

Naar Grissee per de Balische brik *Gruda*, gezagv. Lange.

Ballast.

SCHEEPSBERIGTEN.

Aangekomen Schepen te Soerabaya.

Datum.		Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerders.	Van
Nov.	21	Nederl. Ind.	Bella.	Ngaidin.	Pasoeroean.
„	—	„ „	Venus.	Kerto.	Balie Badong.
„	23	„ „	Ernst Willem.	J. C. Kruijmel.	Batavia.
„	24	Nederlandsche	Zeemeeuw.	H. L. Kaijser.	„

Vertrokken Schepen van Soerabaya.

Datum.		Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerders.	Naar
Nov.	22	Nederl. Ind.	Tian Taij.	Lien Goanling.	Pal. v. Boend. en Bat.
„	—	„ „	Attaief.	Sech Alie b. Achm. Ba-asin.	Banjermassing.
„	23	Nederlandsche	Princes Amelia.	W. Groeneveld.	Nederland.
„	24	„	Henricus Gerardus.	K. Latjes.	„
„	25	Balische	Gruda.	C. Lange.	Grissee.

In lading liggende Schepen te Soerabaya.

Vlag	Namen der Schepen	Gezagvoerders	Bestemming	Agenten
Nederlandsche	Generaal de Steurs.	F. Fokkens.	Nederland.	Fraser Eaton & Co.
Zweedsche	Equator.	A. Asander.	Zweden.	„ „ „ „
Nederl. Ind.	Ernst Willem.	J. C. Kruijmel.	Tjilatjap.	„ „ „ „
Nederlandsche	Nederland.	T. Ruiter.	„	„ „ „ „
Nederl. Ind.	Baltimore.	G. H. Brakke.	„	Schimmelpenninck & Co.
„	Louise Maria.	Tjebbes.	„	„ „
Amerikaansche	Yankee Ranger.	Stokmann.	In reparatie.	Mathieu & Co.
Nederlandsche	Senior.	K. L. Swart.	Nederland.	Van Eck & Co.
Fransche	Alice en Hélène.	Dulaurier.	Samarang.	„ „ „ „
Nederlandsche	Aldebaran.	B. G. Meijboom.	Nederland.	McMillan Marten & Co.
„	Zeemeeuw.	Kaijser.	„	Ruyl Cramer & Co.

Marktprijzen.

SUIKER No. 16 per picol. ƒ 18½.—
KOFFIJ per picol Nominaal.
RIJST (CARGA) per kojang ƒ 135 à ƒ 145.—
Id. (WITTE) „ „ ƒ 155 à ƒ 175.—
KOEHUIDEN per 100 st. ƒ 400 à ƒ 600.—
ARAK per legger ƒ 100.—
OLIE (KLAPPER) ƒ 21.—
OLIE (KATJANG)
KADJANG MATTEN
ROTTING ƒ 8 à ƒ 9.—
WISSELKOERS 107 %.

PROTESTANTSCHE EEREDIENST.

Zondag den 29sten November, des morgens ten half 9 ure.
Ds. VAN DAVELAAR.